

Montessori Europe

Met Maria op ontdekkingsreis

Mirjam Hartog

Maria Montessori en kinderrechten zijn al met elkaar verweven sinds zij in de sloppen van Rome werkte. Het is dan ook niet verwonderlijk dat twee sprekers op dit congres 'Power to the child' ieder op geheel eigen wijze de verbinding tussen (montessori-) onderwijs en kinderrechten naar voren brachten.

Martin Ingvar, professor aan de universiteit van Stockholm, betoogde dat de positie van het kind aanmerkelijk verbeterd kan worden door taal. Onderzoek heeft aangetoond dat leren het brein verandert. De hersenen van een kind dat kan lezen zijn anders dan de hersenen van een kind dat niet kan lezen. Hij betoogde 'not mastering language is a burden for life'.

Wat voor een gevolgen dit heeft voor de 102.000.000 kinderen in India die verstoken blijven van elke vorm van onderwijs kunnen we ons bijna niet voorstellen. Denk je eens in als deze kinderen wel onderwijs zouden krijgen - wat zou onze wereld er over 25 jaar dan anders uitzien. Voor ons als begeleider/docent betekent deze kennis dat wij ons nog bewuster moeten zijn van onze rol. De kinderen die wij wel bereiken met ons onderwijs kunnen we uitdagen, stimuleren en we kunnen hoge verwachtingen van ze koesteren. Tijdens dit congres kon je in verschillende workshops nog eens aan den lijve ondervinden hoe belangrijk en stimulerend het is als iemand met liefde voor zijn werk bezig is.

Ik krijg al enkele jaren steeds meer het gevoel dat de rol van de docent/begeleider hergewaardeerd wordt. Ik zie dit in mijn dagelijkse praktijk als ontwikkelaar van een nieuw leergebied maar ook als coach van nieuwe docenten. Beseffen we eigenlijk wel hoe ontzettend belangrijk we zijn voor kinderen? Kinderen zijn kopieerders en sociale wezens bij uitstek. Ben jij met passie met je werk bezig dan zijn hebben zij de neiging dit over te nemen. Of zoals Maria Montessori het verwoordde: '...goed onderwijs is van levensbelang. Zolang er passie is voor het werk zal men zich sociaal gedragen.'

Leren met passie

De tweede spreker van het congres, dr.Raj Sethia uit India, gaf zijn publiek tien regels mee waaraan goed onderwijs moet voldoen willen je leerlingen met passie leren. Wij kennen ze allemaal, daarvan ben ik overtuigd, maar kennen is nog geen doen. Wat doe jij als docent /begeleider om je onderwijs zo te regelen dat je leerlingen met passie leren?

Leren je leerlingen met passie dan voldoet je onderwijs aan de volgende tien regels:

- 1   Obsession
- 2   Challenge   (maak fouten, ga op onderzoek uit)
- 3   Passion
- 4   Commitment
- 5   Determination   (plezier, lachen, amusement)
- 6   Delight
- 7   Love
- 8   Pride   (zorg dat er waardering is)
- 9   Desire   (ik wens... iets te hebben, iets te bezitten, iets te zijn)
- 10   Trust

Op school: krioelen zonder chaos

Bovenstaande regels werden uitstekend toegepast op een middelbare montessorischool die ik in Gotenburg heb bezocht. De school was gevestigd in een oud pand van vijf verdiepingen. Naast de vrolijke inrichting en het feit dat iedereen gezellig op zijn sokken liep waardoor het ook echt huiselijk aanvoelde, viel een aantal zaken op.

De begeleiders waren aanwezig maar op een onopvallende manier. De leerlingen waren allemaal bezig maar er werd ook rondgelopen. Zo op het eerste gezicht krioelde het maar wat zonder dat er chaos

was. Dat ze toch nog wat opgestoken hadden bewezen twee vijftienjarige dames, die ons in goed Engels konden vertellen over het reilen en zeilen van de school. Organisatorisch was ook het een en ander gedaan. De vreselijke bel, die ons herinnert aan het lopende band tijdperk van de 20ste eeuw, ging er niet. De leerlingen zijn op school tussen 8.30 en 15.00 uur. 's Morgens is er instructie en 's middags vrij werken aan de taken. Het rooster kan van week tot week verschillen. Je kan dus de ene week veel instructie van Engels of geschiedenis krijgen en de andere week helemaal niet. Dit hangt af van de behoefte. Het hoeft geen betoog dat dit van docenten (of zijn het hier al echte begeleiders?) heel andere vaardigheden vraagt dan van docenten die vooral frontaal lesgeven (en dat zijn er meer dan je denkt). Wat dachten we van: overleggen met elkaar, samenwerken, opschuiven voor een ander vak of leergebied waarvan jij vindt dat die collega zijn zaken nooit in orde heeft? De deur wordt in dit leerhuis niet dichtgedaan zodra de docent in de klas is zodat je goed kunt zien wat de ander doet. Doordat de organisatie duidelijk is en de voorbereide omgeving perfect kunnen de begeleiders zich bezig houden met waar het echt om gaat: de leerlingen.

Vraagtekens zetten

Ik zie tijdens mijn coachen dat problemen op de werkvloer nogal eens voorkomen doordat mensen zich een bepaalde manier van denken eigen hebben gemaakt of, zoals een collega van mij het verwoordde toen ik vertelde over mijn reis naar Zweden: 'Het wordt hier toch niet te gezellig, anders leren ze niets meer.'

Zet vraagtekens bij je eigen denken en wees een ontdekkingsreiziger als Columbus... hij wist niet waar hij heenging, niet waar hij was en toen hij terugkeerde kon hij niet vertellen waar hij geweest was. We weten allemaal dat hij een nieuwe wereld voor ons ontsloten heeft. Dus collega's, ik wil nog een elfde regel toevoegen aan de tien die er al staan. Daar begint namelijk elke stap mee. WEES MOEDIG!

Mirjam Hartog is coach, onderwijsontwikkelaar en begeleider van leerlingen aan het Montessori College in Nijmegen.